

EU-bistånd från utbetalning till utveckling

av Christian Holm

J

H

S

Rapporten är skriven av Christian Holm för Jarl Hjalmarson Stiftelsen
© Jarl Hjalmarson Stiftelsen 2009

EU:s bistånd - är störst i världen

”EU spelar roll. Politiken gör skillnad. Visionen för Europasamarbetet - ”aldrig mera krig mellan Europas stater” talar om en insikt om ömsesidigt beroende. Vi behöver samarbete för att uppnå frihet, demokrati, mänskliga rättigheter, möta klimathot, bekämpa internationell brottslighet, fattigdom, öka frihandel, mm.”
Biståndsminister Gunilla Carlsson

Av världens samlade bistånd, står EU och dess medlemsländer för drygt hälften. Lite mer exakt kan man konstatera att cirka 56 % av allt officiellt utvecklingsbistånd ges av EU och medlemsländerna tillsammans. Det totala värdet 2006 var 47 miljarder euro vilket motsvarar ungefär 100 euro per person. Jämförelsevis kan sägas att det amerikanska biståndet motsvarar 53 euro per invånare och det japanska 69 euro. Cirka 10 % av det globala biståndet hanteras av EU-kommissionen och finansieras av medlemsstaterna genom den allmänna EU-budgeten samt den Europeiska utvecklingsfonden (EUF).

EU är som organisation stor med flera olika beslutande nivåer som inte nödvändigtvis uppfattas som koordinerade. Beträffande europeiska unionens bistånds- och utvecklingspolitik finns det dock en gemensam förklaring från Europeiska ministerrådet, Europaparlamentet och kommissionen: ”Europeiskt samförstånd”. I denna rättsakt från 2006 anges för första gången gemensamma principer för utvecklingspolitiken. Dokumentet består av två delar. I den förstaredogörs för de gemensamma målen och principerna. I den andra delen beskrivs utförandet med fokus på gemenskapens åtgärder, samt hur unionens utvecklingspolitik och nationella utvecklingspolitik ska komplettera varandra.

Mål av olika slag

De övergripande målen för unionens och medlemsländernas samlade bistånds- och utvecklingspolitik är att utrota fattigdomen inom ramen för hållbar utveckling, och detta med europeiska demokratiska värderingar som grund. Med hållbar utveckling avses demokratiskt styre med respekt för mänskliga fri- och rättigheter samt rättssäkerhet. Det är också viktigt i sammanhanget att mottagarländerna själv tar ansvaret för sin egen utveckling.

För att uppnå det viktigaste målet, det vill säga att åstadkomma både minskad fattigdom och en hållbar utveckling, strävar EU efter att fram till 2015 förverkliga de millenniemål som samtliga FN-medlemmar har anslutit sig till. Dessa är:

- utrota extrem fattigdom och hunger
- garantera grundskoleutbildning för alla
- öka jämställdheten mellan könen och förbättra kvinnornas ställning
- minska barnadödligheten
- förbättra mödrahälsan
- bekämpa hiv, aids, malaria och andra sjukdomar
- trygga en hållbar miljö
- inrätta ett globalt partnerskap för utveckling

Kommissionen och medlemsländerna

Det är framför allt kommissionen som ansvarar för genomförandet av det gemensamma utvecklingsarbetet. Inom kommission strävar man efter att förbättra samordning mellan medlemsstaterna och deras egen och EU:s gemensamma utvecklingsarbete. En särskild byrå, EuropeAid, har inrättats för att verkställa genomförandet av det gemensamma utvecklingsarbetet. Beslut om detta fattas emellertid i sju finansiella instrument/genomförandekommittéer där medlemsstaterna är representerade (se sidan 13).

Dessa instrument/kommittéer ansvarar för olika ämnes- och områden samt geografiska regioner. Ansvaret för biståndet till AVS-länderna (Afrika, Västindien och Stilla havet), administreras dock av en kommitté som ligger utanför de sju instrumenten. Detta bistånd finansieras med medel ur Europeiska utvecklingsfonden (EDF) och ligger också utanför den reguljära budgeten.

Trots denna något förvirrande organisation är det värt att notera att dagens ordning ändå är en förenkling i jämförelse med de cirka

30 program och 90 budgetlinjer som fanns tidigare.

EU:s bistånd styrs av en gemensam policydeklaration "EU Development Policy Statement" - en deklARATION som gäller bistånd som EU-kommissionen utför på uppdrag av medlemsländerna. Inom ramen för de övergripande målen att utrota fattigdom och skapa en hållbar utveckling, listar Kommissionen följande prioriterade områden:

- handel och regional integration
- infrastruktur, kommunikation och transporter
- vatten och energi
- landsbygdsutveckling, jordbruk och livsmedelstrygghet
- hälsa, utbildning, kultur och jämställdhet
- stöd till ekonomiska och institutionella reformer
- demokrati och mänskliga rättigheter

Ett av målen med europeiskt utvecklingsarbete är således att förbättra grundläggande fysiska och sociala infrastrukturer samt att öka produktionspotentialen och stärka de demokratiska institutionerna. Tanken är att detta på sikt ska hjälpa mottagarländerna att utnyttja internationella handelsmöjligheter och locka till sig utländska investeringar för att på så sätt utveckla och bredda den ekonomiska basen. Utvecklingssamarbetet syftar till att människor i utvecklingsländer ska få makt att forma sin egen framtid.

Trots att EU är världens största biståndsgivare är det förutom Sverige endast Luxemburg, Nederländerna och Danmark som har lyckats uppnå det av FN rekommenderade utbetalningsmålet om 0,7 % av BNI. Sverige är den största givaren. Innevarande års svenska biståndsram motsvarar 1,1 % av BNI vilket kan jämföras med att snittet för de övriga 23 största biståndsgivarna inom OECD är 0,47 % av BNI.

Svenskt bistånd - från utbetalning till utveckling

”Att vara fattig handlar inte bara om att sakna materiella resurser, utan lika mycket om att vara berövad makt, valmöjligheter och mänsklig värdighet.

Ingen människa accepterar frivilligt ett liv i ofrihet och förtryck. Därför har vi också en moralisk skyldighet att främja demokratis framväxt och respekten för de mänskliga rättigheterna..”

Biståndsminister Gunilla Carlsson

Svensk biståndspolitik genomgår för närvarande en genomgripande reformering. Förändringarna syftar till att skapa en långsiktig utvecklingspolitik med tematiska ämnesprioriteringar samt långsiktighet, därför ligger fokus i första hand på färre länder. I detta reformeringsarbete understryks även vikten av att ha en tydlig resultatkultur, dvs. krav på att man kontinuerligt, i utvärderingar och redovisning, visar på samband mellan genomförda insatser och resultat. Reformeringen av det svenska biståndet inriktas på effektivisering och att skapa en modern utvecklingspolitik för att möta dagens utmaningar. Globaliseringen har medfört en generell inkomstökning på global nivå samt att utvecklingen i många av de allra fattigaste länderna går i rätt riktning. Nya möjligheter och handelsförbindelser har uppstått. Det har aldrig tidigare funnits en större frihet att handla, resa och kommunicera. Med globaliseringen har även mindre önskvärda effekter: Klyftorna mellan olika länder, regioner och till och med städer har ökat. Medan Ostasien har haft en lavinartad tillväxtökning, har Afrika söder om Sahara blivit fattigare. Omkring en miljard människor lever på mindre än en euro om dagen, varav majoriteten är kvinnor och barn. Extrem fattigdom är således ett av de största utvecklingshindren och måste bekämpas.

Vi står också inför omfattande klimatförändringar som påverkar hela vår planet. Miljöpåverkan drabbar de fattigaste länderna hårdast då möjligheten att producera varor och tjänster försvåras när ekosystemet försvagas.

Med globaliseringen har rörligheten bland människor ökat. Möjligheten att flytta, resa och arbeta i ett annat land är generellt sett något positivt. Men ett förändrat konfliktrum har påverkat migrationsströmmar och andelen människor som lever under förtryck och odemokratiska förhållanden. Krig och konflikt är inte längre nödvändigtvis en mellanstatlig angelägenhet. Inomstatliga konflikter och auktoritära övertaganden av militärjuntor och rebellarméer har dominerat under de senaste decennierna.

Tematiska prioriteringar - landfokus och resultatstyrning

Av dessa anledningar har det varit särskilt viktigt att omprioritera det svenska biståndet. De tematiska prioriteringarna innebär att det läggs en särskild tonvikt på *demokratiutveckling och mänskliga rättigheter*. Förutom respekten för individens mänskliga rättigheter och en demokratisk samhällsutveckling, utgör de även en god grund för att varaktigt bekämpa fattigdom. Inom detta område görs även en större satsning för att stödja organisationer och individer som arbetar för att stärka demokrati och yttrandefrihet. En annan tematisk prioritering är *miljö och klimat*. Här är syftet att skapa en hållbar utveckling och därigenom bidra till att skapa goda miljömässiga förutsättningar för människor i fattigdom att förbättra sina levnadsvillkor. *Främjande av jämställdhet och kvinnors roll i utvecklingen* är det tredje prioriterade området i den nya svenska globala utvecklingspolitiken.

Kvinnor utgör majoriteten av världens fattigaste och många kvinnor är utestängda från offentliga sammanhang såsom politisk verksamhet. Ett icke jämställt samhälle är ett hinder för utveckling och innebär slöseri med mänskliga resurser. Inom ramen för jämställdhet som prioriterat område räknas också sexuell- och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR). Var sextonde graviditet i östra Afrika slutar med dödlig utgång för den havande. Systematiska våldtäkter förekommer ofta i krig vilket inte bara slår offrets liv i spillror utan även är ett effektivt sätt att ödelägga hela byar och samhällen.

För att kunna arbeta långsiktigt har regeringen dragit ner på antalet länder som får bistånd. Från att tidigare ha samarbetet med ett drygt sjuttioal stater har i stället ett trettiotal länder valts ut för ett djupare och mer långsiktigt bilateralt utvecklingsarbete. Genom landfokuseringen kan Sverige stärka partnerskapet med viktiga samarbetsländer och samtidigt vara en ledande givare med hög kva-

litet. I dessa länder ska Sverige stödja fattigdomsbekämpningen och uppbyggnaden av demokratiska institutioner.

Ett tredje steg i reformeringen av det svenska biståndet innebär att det skapas en tydligare resultatstyrning en starkare resultatkultur. Bakgrunden till denna kursändring är att det svenska utvecklings-samarbetet tidigare inte varit tillräckligt fokuserat på resultat. Uppföljning av program och projekt har inte utförts i tillräckligt hög grad. Dessutom har det varit allt för lite fokus på att ta reda på huruvida utvecklings-samarbetet verkligen har resulterat i att människors möjligheter att förbättra sina levnadsvillkor har uppfyllts. Det har också framkommit uppgifter under senare år att svenskt bistånd allt för sällan är framgångsrikt, varför det är rimligt att öka kraven på såväl regeringen som Sida och andra parter. Rimligt är också att man från regeringens sida granskar sin egen roll i det svenska biståndet.

Utbetalningsmålet

Förändringen av det svenska biståndet har initierats av bistandsminister Gunilla Carlsson och regeringen i strävan efter att ersätta en otidsenlig utbetalningspolitik med en långsiktig utvecklingspolitik. När det "klassiska" biståndet - som kännetecknats av en utbetalningspolitik-ifrågasätts innebär detta att även det svenska enprocentmålet måste omvärderas. Ett statiskt utbetalningsmål medför svårigheter beträffande biståndet då dess volym är avhängig ett fluktuerande BNI. Detta problem aktualiseras särskilt i dagsläget då vi ser effekterna av den finansiella krisen. Förutsättningarna för att planera långsiktiga åtaganden försvåras samt gör det svårt att skapa kontinuitet och transparens.

Vidare bör det understrykas att gällande regelverk för bistånd många gånger försvårar såväl givarländernas som mottagarländernas intentioner och önskemål om vad biståndet ska användas till. Vad som är godtagbart som utvecklingsbistånd definieras idag av OECD/DAC (Development Assistance Committee; www.oecd.org/dac) regler. Demokratiutveckling och samarbete i östra Europa räknas exempelvis inte som bistånd enligt detta regelverk. Likaså ger inte regelverket något utrymme för att finansiera säkerhet, vilket i många länder är en förutsättning för att kunna åstadkomma utveckling.

Det finns med andra ord två olika politiska lösningar för att undvika att utvecklingspolitiken hämmas av ett statiskt utbetalningsmål. Ett

alternativ är att omdefiniera DAC-reglerna som faktiskt är ett relativt trubbigt instrument. På så sätt skulle definitionen av vad bistånd faktiskt innebär kunna breddas. En enklare lösning vore dock att helt överge det fastlagda målet om en procent och istället tillämpa det av FN rekommenderade målet om 0,7 %, något som skulle kunna ge utrymme för Sverige som biståndsgivare att även arbeta med projekt som inte räknas som bistånd inom ramen för DAC.

Länder svenskt bistånd fokuserar på

Länder med vilka Sverige ska bedriva långsiktig utvecklingssamarbete:

Burkina Faso, Etiopien, Kenya, Mali, Moçambique, Rwanda, Tanzania, Uganda, Zambia, Bangladesh, Kambodja och Bolivia. I dessa länder fördjupas samarbetet så att Sverige kan spela en roll i kampen mot fattigdomen samt stödja uppbyggnaden av demokratiska institutioner.

Länder i konflikt- och postkonfliktsituation med vilka Sverige ska bedriva utvecklingssamarbete:

Burundi, DR Kongo, Liberia, Sierra Leone, Somalia, Sudan, Afghanistan, Östtimor, Irak, Västbanken-Gaza, Colombia och Guatemala. I dessa länder krävs särskilda insatser för att bidra till fattigdomsbekämpning, fredsprocesser och återuppbyggnad.

Länder i Östeuropa med vilka Sverige ska bedriva reformsamarbete:

Albanien, Bosnien-Hercegovina, Georgien, Kosovo, Makedonien, Moldavien, Serbien, Turkiet och Ukraina. I dessa länder ska fattigdom bekämpas samt EU-integration och reformansträngningar underlättas.

Ordförandeskapet – kan vi förbättra EU:s bistånd?

”Att EU:s handelspolitik med utvecklingsländerna genomsyras av ett utvecklingstänkande är avgörande för att EU ska vara en trovärdig utvecklingspolitisk aktör. Med de ekonomiska partnerskapsavtalen mellan EU och länderna i Afrika, Karibien och Stilla havet ställs den konkreta samstämmighetsansatsen på prov.”

Biståndsminister Gunilla Carlsson

I nom kort tar Sverige över ordförandeskapet i EU. Det innebär att regeringen kommer att leda och driva centrala frågor inom EU framåt. Ordförandeskapet är en viktig plattform från vilken vi, samt andra biståndsaktörer, kan ställa krav och påverka regeringen att formulera hur vi vill att EU:s bistånd ska utformas och koordineras.

Ett snävare fokus?

De övergripande målformuleringarna för EU kommissionen och medlemsländerna är i huvudsak välformulerade och nog så behövliga för mottagarländerna. Det samma gäller de för kommissionens prioriterade områden. Att dessa är i högsta grad övergripande innebär dock vissa problem. Önskvärt vore att de prioriterade områdena definieras som delmål eller mer avgränsade mål i förlängningen av milleniemålen. Istället är de idag stundvis omskrivningar eller generella beskrivningar som tangerar varandra.

I detta avseende kan Sverige som föregångsland verka för att även EU etablerar snävare fokus för biståndet. Utifrån svenska erfarenheter kan man utfärda en rekommendation att EU ska fokusera på utvalda och prioriterade områden. Samtidigt bör man klargöra att exempelvis utveckling av demokrati och demokratiska institutioner samt en väl fungerande rättsapparat kan betraktas som en förutsättning för infriandet

av flertalet av milleniemålen. De för svenskt bistånd övriga prioriterade områden, exempelvis främjandet av ett förbättrat klimat samt jämställdhet och SRHR, stämmer väl överens med de övergripande målen.

Demokratiutveckling är emellertid något som även bör ske med hjälp av partinära organisationer, då dessa kan bistå sina systerpartier i nymornade demokratier med erfarenheter från sina respektive hemländer. Ett stöd till partinära organisationer möjliggör uppbyggnad av ett demokratiskt system i länder som kännetecknas av förtryck och ofrihet. Ett sådant samarbete bidrar till en kunskapsöverföring om demokratins olika beståndsdelar samt ett nätverk som en grogrund för demokratisering och ett fungerande demokratiskt politiskt system.

Utöver ett mer tematiskt fokus borde Kommissionen, såsom Sverige nyligen har gjort, se över antal mottagarländer för att kunna arbeta med ett mer långsiktigt perspektiv samt fördjupa relationerna med utvalda utvecklingsländer. Ett fördjupat samarbete med utvalda AVS-länder är att rekommendera för att göra skillnad där det behövs som mest. Dessutom skulle detta möjliggöra en friare handel för dessa råvaruproducerande länder.

Ett snävare perspektiv vad gäller ämnes- och länderfokus skulle helt enkelt skapa ett bistånd som gör större nytta där det bäst behövs.

Ett effektivare bistånd?

Det samlande EU biståndet är störst i världen. Inte minst av den anledningen är det viktigt att kontrollera biståndets effektivitet och koordinering. Sverige har varit pådrivande när det gäller att effektivisera EU:s bistånd, ett arbete som vi bör intensifiera än mer under ordförandeskapet. EU:s storlek och antalet inblandade parter och institutioner innebär att behovet av utvärdering är än mer angeläget.

Merparten av Kommissionens programverksamhet för bistånd utgörs av bilaterala samarbeten med tredjepartsland (multilateralt samarbete sker mindre ofta och då på ad hoc basis och till speciella ändamålsenliga utvecklingsprogram). Kommissionen agerar som självständig aktör på uppdrag av medlemsländerna. Många medlemsländer väljer att avsätta merparten av sin biståndsbudget till Kommissionens programverksamhet, vilket innebär att Kommissionen hanterar stora delar av medlemsländernas biståndsmedel. Denna form av programverksamhet ställer höga krav på resultatredovisning och revision då en del av det bilaterala samarbetet är så kallat budgetstöd. En biståndsform som är

problematisk eftersom överföringen av biståndspengar in i ett lands statskassa alltid är förenad med risk för att pengarna inte avsätts till de ändamål som givaren avsett.

Många länder, däribland Sverige, har i stället valt att avsätta en mindre del till Kommissionens biståndsarbete till förmån för egna program. I det svenska biståndet utgörs dock ungefär hälften av den svenska biståndsrambudgeten av olika multilaterala samarbeten såsom FN:s olika program och EU, vilka regeringen nu också utvärderar. Utifrån de krav som regeringen ställer på sin egen biståndsverksamhet, borde även ett tydligare krav på en resultatkultur och revision av EU:s biståndsprojekt och program formuleras, både vad avser multilaterala projekt och bilateralt samarbete. Att minska antalet led i biståndsarbetet skapar transparens och förenklar resultatstyrning. Man bör också ta tillfället i akt till att samarbeta med näringslivets aktörer.

Möjligheten att förankra projekt inom näringslivet har flera fördelar. Marknadens aktörer har ett egenintresse av att följa upp och utvärdera de projekt de finansierar. Dessutom besitter man redan en stark resultatkultur. Det finns också i dessa fall, från båda givare och mottagare, ett intresse av att arbeta för att etablera en framtida affärsrelation och ett nätverk i respektive länder. Bistånd i form av mikrokrediter och finansiell hjälp kan lägga grund till företagsamhet och en ekonomisk bas samt stärka landets produktionspotential. En förbättring av utvecklingsländernas handelsvillkor samt att försöka etablera en fungerande inre såväl som yttre marknad, innebär makt att forma sin egen utveckling.

Frihandel = utveckling

För att underlätta utveckling genom handel s.k. Aid for Trade (AfT), ett initiativ som antogs vid Världshandelsorganisationens(WTO) -ministermöte i Hongkong 2005, har EU tagit fram en gemensam strategi för medlemsländerna vilken antogs i oktober 2007. AfT syftar framför allt till att göra det möjligt för de minst utvecklade länderna att använda sig av handel för att gynna utveckling, tillväxt och sysselsättning. Biståndsgivare kan på så sätt hjälpa länder att genomföra och anpassa sig till liberalisering och handelsreformer samt bygga upp en handelsrelaterad infrastruktur för att underlätta ländernas tillträde till marknaden.

EU följer FN:s rekommendationer angående ett generellt preferenssystem (Generalised System of Preferences) vilket i korthet innebär att

7200 varor som produceras av utvecklingsländer, främst bearbetade varor inom jordbruk och industri, är antingen helt eller delvis befriade från tullar. För att särskilt stimulera handelsmöjligheter är de 50 lägst utvecklade länderna helt befriade från tullar i alla avseenden förutom vapen och ammunition (Everything But Arms, EBA).

Detta är naturligtvis bra åtgärder för att stimulera utvecklingsländernas möjligheter att exportera. Man bör emellertid fråga sig huruvida det generella preferenssystemet verkligen har någon effekt då de krav som ställs på de från tull undantagna varorna, kan vara svåra att uppfylla. EU har visserligen tecknat regionala interimavtal om frihandel med vissa AVS-länder där även reglerna om bearbetning luckrats upp något. Istället för krav på bearbetning i två steg - exempelvis att varan ska var både vävd och sydd - har kraven i dessa avtal ersatts av krav på bearbetning i ett steg. Interimsavtalen medför även att länder som omfattas, numera har tull- och kvotfritt tillträde för nästan alla varor till EU:s marknad.

Det finns naturligtvis flera skäl till att vi bör invända mot såväl det generella preferenssystemet som de nya interimavtalen. För det första innebär regionala avtal att vissa utvecklingsländer gynnas samtidigt som merparten av världens utvecklingsländer faktiskt diskrimineras. Samtidigt innebär alla former av krav på bearbetning och ursprung att endast vissa typer av varor kan exporteras på fördelaktiga villkor. Ett stort antal jordbruksprodukter omfattas inte av dessa regelverk. Inte heller gör interimavtalen eller det generella preferenssystemet någon större skillnad så länge jordbrukssubventionerna inom EU medför att det inhemska jordbruket gynnas framför import av jordbruksvaror.

De lättnader som EU tillämpar har därför inte alltid haft eftersträfvade effekter. Utvecklingsländernas export till de industrialiserade länderna utanför EU hindras dessutom av inhemska protektionism samt andra regionala och internationella handelsavtal. EU som de facto är en av världens mest inflytelserika organisationer, skulle här kunna se det som sin uppgift att verka mot protektionism och diverse handelsförbund för att på så vis arbeta för verklig frihandel.

Avslutande reflektioner

Syftet med denna rapport har varit att med svensk erfarenhet i bagaget föreslå hur man kan knyta ihop några av de lösa trådar som finns i EU:s bistånds- och utvecklingspolitik. Framför allt finns det

mycket att göra för att effektivisera EU:s bistånd och göra det mer resultatorienterat.

Biståndet i sig skapar inte en hållbar utveckling, utan behöver kombineras med andra insatser och ett lokalt engagemang. Det är därför viktigt att poängtera att utvecklingsländerna själva måste ta ansvar för sig egen framtid. Av den anledningen är det synnerligen angeläget att biståndet utformas på ett sätt som innebär att det blir en språngbräda för att mobilisera landets egen kraft till utveckling, handel och sysselsättning. EU har makt att med sin styrka och storlek verka för frihandel i ordets rätta bemärkelse och därmed en mer rättvis och demokratisk handelspolitik. Det är därför också viktigt att verka för att subventioner, importkvoter och andra handelshinder avskaffas.

Som tidigare nämnts är det endast fyra länder, inklusive Sverige, som har lyckats nå det av FN uppsatta utbetalningsmålet på 0,7 % av BNI. Under 2006 uppgick det samlade EU biståndet till endast 0,42 % av BNI. För att komma tillrätta med detta har EU bestämt att det gemensamma målet på 0,7 % ska uppnås senast 2015. Här vore det dock rimligt att skynda på denna process samt att driva på medlemsländerna att leva upp till sitt biståndsåtagande för att på så sätt göra EU:s bistånd än mer kraftfullt. Vidare behövs en reformering av DAC:s regelverk mot större flexibilitet. En sådan förändring skulle möjliggöra större anpassning till varje enskild situation. Bistånd för demokratiutveckling, såsom att förstärka politiska, demokratiska och frihetliga organisationer bör kunna förbättras och utvecklas genom en sådan förändring. Möjligheterna för partinära organisationer att hjälpa demokratiska systerpartier i länder i exempelvis östra Europa skulle på så vis förbättras.

3

Värt att notera är att utveckling i ett område är intimt förknippad med det allmänna säkerhetsläget i området. Mycket samarbete sker redan mellan militär, människorätts- och biståndsarbetare genom såväl EU som OSSE och FN. Men mer kan göras.

Trygghet från krig och förtryck måste först etableras för att skapa en fungerande demokrati och rättstat. Det finns därför all anledning att arbeta vidare med dessa frågor i den nationella såväl som internationella utvecklingspolitiken. Säkerhet och utveckling är ömsesidigt beroende av varandra. Konflikter och otrygghet hindrar utveckling och skapar fattigdom. Likaledes kan en bristande utveckling och utbredd fattigdom skapa en grogrund för konflikter.

Bra att veta

Förkortningar:

BNI – Bruttonationalindex

Budgetstöd – Är ett ekonomiskt stöd som kanaliseras genom landets egna system och ingår i landets budget, för att på så vis delfinansiera genomförandet av ett lands strategi att bekämpa fattigdom och nå millenimålen.

DAC – Development Assistance Committee

ODA – Official Development Assistance

OECD - Organisation for Economic Co-operation and Developmen

Här kan du läsa om svensk utvecklings- och biståndspolitik: Regeringen/UD:s hemsida: www.ud.se och Sidas hemsida: www.sida.se

Här kan du läsa mer om EU och EU:s Bistånd: EU upplysningens hemsida: www.eu-upplysningwn.se/Amnesomraden/Bistand; EU:s webbportals hemsida: http://europa.eu/pol/dev/index_sv.htm

Här kan du läsa mer om frihandel och utveckling: Kommerskollegiums hemsida: http://www.kommers.se/templates/Standard2_701.aspx

De sju kommittéerna inom EU är:

1) **Förmedlingsskap (IPA - Instrument för Pre-accession)**

IPA syftar exempelvis till att knyta kandidatländer såsom länderna på Balkan närmare EU genom att biståndet ska stödja den s.k. stabiliserings- och associeringsprocessen. Budget 12 miljarder euro

2) **Grannskapspolitik (ENPI - European Neighbourhood Partnership Instrument)** Omfattar länderna i EU:s södra och östra närområde samt Nordafrika, Kaukasus, Ryssland och Mellanöstern. Budget 11 miljarder euro

3) **Stabilitet (Stability Instrument)**. Budget 2 miljarder euro

4) **Humanitärt bistånd (Humanitarian Aid)**. 4 miljarder euro

5) **Utveckling (DCI – Development Cooperation Instrument)**

Inom denna kommitté ska utvecklingssamarbetet genomföras med hjälp av tematiska och geografiska program. Områden som omfattas är Latinamerika, Asien, Centralasien, Mellanöstern och Sydafrika. Budget 17 miljarder euro

6) **Demokrati och mänskliga rättigheter (EIDHR – European Instrument for Democracy and Human Rights)**. Budget 1 miljard euro

7) **Ekonomiskt samarbete med i-länder (ECI – Instrument för Economic Cooperation)**.

Europeiska utvecklingsfonden (EDF - European Development Fund)

Ligger utanför dessa nya instrument och ansvarar för biståndet till AVS-länderna (Afrika, Västindien och Stilla havet). Detta bistånd finansieras med medel ur Europeiska utvecklingsfonden (EDF) och ligger utanför den reguljära budgeten och regleras av Cotonouavtalet. Budget 23 miljarder euro

Jarl Hjalmarson Stiftelsen

grundades 1994 och har till uppgift att främja samverkan och europeisk utveckling på frihetens, demokratins och marknads-ekonomins grund. Detta sker genom upplysning och information till politiska partier och organisationer om demokrati och europeisk integration.

De första åren koncentrerade Stiftelsen sin verksamhet främst till länder i närområdet: Estland, Lettland, Litauen, Polen och S:t Petersburg-området. Under senare år har verksamheten vidgats till att även omfatta Azerbajdzjan, Ukraina, Vitryssland, Balkan, Turkiet, Afrika och Latinamerika.

Verksamheten omfattar politiskt aktiva och fokuseras till kvinnor och ungdomar, det vill säga de som inom några år kommer att inneha betydelsefulla politiska positioner i sina respektive länder. Arbetet finansieras i huvudsak av biståndsmyndigheten Sida som en del av det partianknutna bistånd som ska »bistå i utvecklingen av ett väl fungerande partiväsende i u-länder och länder i Central- och Östeuropa i syfte att främja ett representativt demokratiskt styrelseskick«.

Jarl Hjalmarson Stiftelsen
Box 2080
10312 Stockholm
tel 08 676 8000